

Asia: VN/32318/2023

Kansallinen mineraalistrategia

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriö on toimittanut Kolttien kyläkokoukselle 29.10.2024 lausuntopyynnön luonnoksesta kansalliseksi mineraalistrategiaksi. Lausuntoja pyydetään viimeistään tiistaina 26.11.2024. Nellim-Keväjärven ja Näätämon alueiden kolttaneuvostot ovat käsitelleet lausuntopyynnön kokouksessaan 11.11.2024.

Strategian valmistelu perustuu pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan, jonka mukaan hallitus laatii uuden mineraalistrategian. Suomen edellinen mineraalistrategia on laadittu vuonna 2010.

Mineraalistrategian luonnoksessa nostetaan esiin vastuullisen kaivostoiminnan yhteydessä alkuperäiskansojen oikeuksien kunnioittaminen. Strategiassa taustoitetaan asiaa viittauksilla perustuslain 17 §:än, saamelaiskäräjälakiin, ympäristönsuojelulakiin ja kaivoslakiin. Kolttien kyläkokous haluaa tässä yhteydessä nostaa esiin kolttasaamelaisten ja kolttalaisten osalta myös kolttalaisten (253/1995), johon viitataan esimerkiksi kaivoslaissa useaan otteeseen. Kaivoslain 1 §:ssä säädetään toiminnan sovittamisesta yhteen saamelaisten kotiseutualueella mm. että yhteensovittamisessa otetaan huomioon myös, mitä kolttalaissa (253/1995) säädetään kolttaväestön ja -alueen elinolosuhteiden ja toimeentulomahdollisuuksien edistämisestä sekä kolttakulttuurin ylläpitämisestä ja edistämisestä. Strategiaan tulee sisällyttää myös viittaus kolttalaisten yhtenä alkuperäiskansan asemaa turvaavista lainsäädännöistä. Kolttalaisten alueelle kohdistuvista toimenpiteistä on käytävä neuvottelu myös Kolttien kyläkokouksen kanssa.

Mineraalistrategiassa tulee nostaa esiin myös saamelaisten perinteisiin elinkeinoihin kohdistuva huomattava haitta, jota mineraalivarantojen hyödyntäminen aiheuttaa. Saamelaisten perinteiset elinkeinot perustuvat puhtaaseen luontoon ja laajoihin erämaihin, joiden tasapainoa mineraalivarantojen hyödyntämisessä tarvittavan infrastruktuurin ja varsinaisten kohteiden rakentaminen järkyttää. Pohjoisen herkäät kalavedet kärsivät pienistäkin muutoksista merkittävästi, kaivostoiminta voi tuhota kokonaisia arvokkaita saamelaiskulttuurille välttämättömiä vesistöjä ja kalapopulaatioita. Poronhoito tarvitsee laajoja yhtenäisiä laidunalueita menestyäkseen kestäväällä saamelaiskulttuuriin perustuvalla tavalla. Laidunalueiden pirstominen vie edellytykset perinteisen poronhoidon harjoittamiselta.

Harju Terhi
Kolttien kyläkokous